

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΔΡΑΚΑΤΟΥ

Ακαδημαϊκού

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2009

Ενδεικτική αναφορά:

Έχει γίνει πλέον γενικότερα αποδεκτό ότι τα ελληνικά πανεπιστήμια βρίσκονται σε κρίση, πράγμα φυσικά που έχει οδυνηρές συνέπειες όχι μόνο για την οικονομική ανάπτυξη, αλλά και για την καθόλου πορεία της ελληνικής κοινωνίας. Προτού όμως προχωρήσουμε στην εξέταση του θέματος αυτού, πρέπει να διευκρινισθεί τι εννοούμε λέγοντας ότι τα πανεπιστήμιά μας περνάνε κρίση. Διότι δεν πρόκειται απλώς για δυσλειτουργίες, κάποιες επιμέρους αδυναμίες ή και πρόσκαιρες ανωμαλίες, οι οποίες επόμενο είναι να παρατηρούνται σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα και μάλιστα σε περίοδο ραγδαίων κοινωνικοοικονομικών μεταβολών και ανακατατάξεων. Τέτοιου είδους φαινόμενα θα ήταν δυνατό να εξουδετερωθούν με κατάλληλες παρεμβάσεις στο πλαίσιο της τρέχουσας οργανωτικής διαρθρώσεως, όπως γίνεται συχνά σε χώρες που έχουν καλά θεμελιωμένα συστήματα.

Ό,τι συμβαίνει στα ελληνικά πανεπιστήμια παρουσιάζει συμπτώματα που δεν είναι ευρύτερα γνωστά. Μόνο όσοι μετέχουν ενεργώς στην πανεπιστημιακή ζωή έχουν πλήρη γνώση των συνθηκών, κάτω από τις οποίες παρέχεται η ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας και, επομένως, είναι σε θέση εξ ιδίας αντιλήψεως, να αξιολογήσουν την ποιότητά της. Η κατάσταση που επικρατεί θα μπορούσε να συνοψισθεί ως εξής: Πρώτον, δεν υπάρχει το κλίμα, η τάξη και ο αλληλοσεβασμός που πρέπει να χαρακτηρίζουν τον ακαδημαϊκό χώρο. Δεύτερον, το εκπαιδευτικό έργο που παράγεται είναι υποτυπώδες και στα περισσότερα τμήματα το μόνο που λειτουργεί είναι η εξεταστική μηχανή και αυτή με πολλές αδυναμίες και, Τρίτον, οι περισσότεροι φοιτητές στην πραγματικότητα δεν σπουδάζουν, διότι σπουδή σημαίνει αφοσίωση στους σκοπούς της και καταβολή συνεχών προσπάθειών με σκληρή εργασία και, προπαντός, μελέτη σε οργανωμένες βιβλιοθήκες και εργαστήρια. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι η μη ύπαρξη των συνθηκών αυτών έχει ως αποτέλεσμα την παροχή ελλιπούς επιστημονικής κατάρτισεως, με βάση πάντοτε τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα.

Όταν τέτοιας φύσεως και εντάσεως είναι η κρίση της ανώτατης εκπαίδευσεως, ερωτάται: Ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν για την αντιμετώπισή της; Το να σπεύσει κανείς να διατυπώσει προτάσεις που αποσκοπούν στη διόρθωση των επιμέρους «κακώς εχόντων» δεν αποτελεί λύση, διότι η αποσπασματική αντιμετώπιση ενός τόσο σύνθετου προβλήματος δεν διασφαλίζει και την αποτελεσματικότητα του εγχειρήματος.

Αλλά μια θεραπευτική αγωγή για να είναι αποτελεσματική πρέπει να στηρίζεται σε σωστή διάγνωση. Στα κοινωνικά προβλήματα είναι αλήθεια ότι η αναζήτηση των αιτιών δεν είναι εύκολη και επιδέχεται πολλή συζήτηση. Ωστόσο, για να μπορέσουμε να συνεισφέρουμε τις προτάσεις μας σχετικά με την αντιμετώπιση της κρίσεως της ανώτατης εκπαίδευσεως, πρέπει προηγουμένως να αναλύσουμε τη διαδικασία που εξέθρεψε την κρίση αυτή.